

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ARLES, CEZARIE de

Predici / Cezarie de Arles ; trad.: protos. dr. Arsenie
Obreja. - Sibiu : Oastea Domnului, 2012
ISBN 978-973-710-237-9

I. Obreja, Arsenie (trad.)

252

Despre dragoste

(Predica 21)

1. Dacă am putea să ne înfățișăm mai des înaintea fraților voastre, iubiților, am putea, cu ajutorul lui Hristos, să revărsăm în sfintele voastre suflete, dacă nu șuvoaie abundente, cu siguranță măcar câțiva stropi scoși din izvoarele cele bogate ale Sfintelor Scripturi; în felul acesta, pământul atât de fertil și roditor al inimii voastre, primind ploaia Cuvântului dumnezeiesc, ar face să răsară o recoltă bogată de fapte bune; o dată cu venirea Sa, Domnul s-ar bucura să găsească în țarina inimii voastre de treizeci și de șaizeci și de o sută de ori roada semințelor Sale¹; iar acestor roade El le-ar pregăti un hambar în cer, iar nu focul iadului. Dar fiindcă numeroase ocupații ne împiedică să înfățișăm înaintea voastră smerita noastră persoană după cum vă este dorința, noi voim în predica aceasta să vă spunem câteva cuvinte scurte, dar, cu harul lui Dumnezeu, de mare folos sufletelor voastre. În acest mesaj scurt, dacă sunteți bine atenți, puteți să aflați ceea ce e pe placul sufletelor voastre.

Care este, deci, mesajul scurt și atât de important ce poate îndestula neamul omenesc? Apostolul zice: „Ținta poruncii este dragostea care vine dintr-o inimă curată, dintr-un cuget bun și o credință neprefăcută” (I Tim 1, 5). Fiți atenți, fraților: ce se poate găsi mai scurt în cuvinte și mai măreț în realitate ca dragostea dintr-o

¹ Mt 13, 8

inimă curată, un cuget bun și o credință neprefăcută? Cuvântul acesta scurt e scump pentru cel care îl reține pe de rost și dulce pentru acela care-l păzește cu credință. Ce-i mai dulce ca dragostea, scumpii mei frați? Cel ce n-o cunoaște să guste din ea și să vadă. Ce trebuie să guste cel ce voiește să savureze dulceața iubirii? Ascultați, fraților, cuvântul Apostolului: „Dumnezeu este iubire” (I In 4, 8). Ce altceva mai dulce, fraților? Cel ce nu știe să asculte ce spune psalmistul: „Gustați și vedeți cât de bun este Domnul” (Ps 33, 9). Ori, „Dumnezeu este iubire; și cel ce are iubirea, Dumnezeu locuiește în el, și el în Dumnezeu” (I In 4, 16).

2. Dacă ai iubirea, Îl ai pe Dumnezeu; iar dacă-L ai pe Dumnezeu, ce nu ai? Bogatul, dacă nu are iubirea, ce are? Cel sărac, dacă are iubirea, ce nu are el?² Crezi, poate, că este bogat acela a cărui ladă e plină cu aur și că nu este bogat cel al cărui cuget e plin de Dumnezeu. Nu-i așa, fraților; este cu adevărat bogat acela în care binevoiește Dumnezeu să locuiască. De fapt, ce nu vei putea tu cunoaște din Scripturi, dacă dragostea, adică Dumnezeu, a început să te stăpânească? Ce faptă bună n-ai să poți săvârși dacă te învrednicești să porți în inima ta izvorul faptelor bune? De care dușman te vei teme, dacă meriți să ai în tine pe Dumnezeu ca împărat?

Țineți întru voi, deci, și păziți, iubiții mei frați, legătura cea dulce și mântuitoare a dragostei. Dar înainte de toate, apărați iubirea cea adevărată, nu aceea care se fângăduiește numai din buze și pe care nimeni nu o păzește în inima sa³, ci pe aceea care se arată prin gura noastră, rămânând, cu toate acestea, fără de încetare prezentă în inima noastră; se va împlini astfel în

noi cuvântul Apostolului: „Înrădăcinați în iubire și întemeiați pe ea” (Efes 3, 17). Deoarece rădăcina tuturor bunătăților e dragostea, după cum și „rădăcina tuturor relelor e pofta” (I Tim 6, 10). Așa cum în iubire nu va exista niciodată niciun rău, tot așa în poftă nu se va putea găsi vreodată binele.

3. Rădăcinile acestea două, iubiții mei frați, sunt sădite în două țarinii de doi semănători: Hristos o sădește pe una în inimile celor buni, diavolul pe cealaltă în inimile celor răi. Și din rădăcina iubirii nu iese niciun rău, iar din rădăcina poftei niciun bine; căci Adevărul nu minte, El Care în Evanghelie, vorbind despre aceste două rădăcini, le-a definit spunând astfel: „Un pom bun face roade bune, unul rău, însă, face roade rele”; și iarăși: „Un pom bun nu poate face roade rele, nici un pom rău nu poate face roade bune” (Mt 7, 17-18). Fraza aceasta nu e de la mine, fraților, ci de la Domnul. Atât de multă să fie în voi iubirea, ca ea să ajungă nu doar la prietenii voștri, ci până chiar și la vrăjmașii voștri; căci acela este cu adevărat fiu al iubirii, care va fi iubit până și pe vrăjmașii săi, după porunca Domnului.

Din această pricină, de vreme ce ați ascultat lăudându-se dragostea și defăimându-se pofta, fiecare să se păzească și să ia seama la țarina inimii sale; iar acela care va fi văzut în el dragoste, să se bucure și să apere în el fără slăbire cu atenția inimii aceste semințe sfinte; acela, însă, care va fi zărit în țarina inimii sale vreo rădăcină a poftei, să o scoată cu ajutorul lui Hristos și să sădească dragostea. Căci atâta vreme cât nu va fi voit să o facă, nu va putea face roade bune; și cum nu are roade bune, Domnul spune despre el în Evanghelie: „Orice pom care nu face roade bune va fi tăiat și aruncat în foc” (Mt 7, 19). Dacă nu-ți place să aduci roadele

2 O aserțiune asemănătoare se află și în Predica 85, 3 a Fer. Augustin
3 Cf. I In 3, 18

cele dulci ale iubirii, nu trebuie, oare, cel puțin să te înfricoșezi de focul pentru spinii păcatelor tale? „Orice pom, este spus, care nu aduce roadă bună, va fi tăiat și aruncat în foc”. Atâta timp cât nu vei fi schimbat rădăcina, nu vei putea aduce roade adevărate; iar de promiți în zadar binele în cuvinte, chiar dacă nu-l poți împlini, zadarnic atâta vreme cât o rădăcină a binelui nu s-a fixat în inima ta. Aceste două rădăcini, deci, așa cum am spus mai sus, doi semănători au obiceiul să le sădească; Hristos o sădește pe una în inima credincioșilor, diavolul pe cealaltă în inima celor mândri; astfel, una e sădită în cer, cealaltă în infern.

4. Dar spune cineva: Dacă e sădită în inima credincioșilor, în orice caz, e vădit că cei credincioși sunt încă în lume; cum, prin urmare, rădăcina aceasta e sădită în cer? Vrei să știi cum? Deoarece inimile credincioșilor sunt cerești, ei se înalță zilnic la cer, atunci când preotul rostește: „Sus inimile”, iar toți răspund: „Cu totul către Domnul”⁴. Iar Apostolul: „În ceruri este viața noastră” (Filipeni 3, 20). Dacă viața credincioșilor este, deci, în ceruri deoarece adevărata iubire este în ceruri, înseamnă că rădăcina iubirii a fost sădită în ceruri. Dimpotrivă, rădăcina poftei, care se află în inima celor mândri, a fost sădită în iad, fiindcă ei poftesc mereu pământul, iubesc pământul și își pun toată nădejdea lor în pământ.

5. Păcătoșii orgolioși nu trebuie să deznădăjduiască pentru atât, nici cei dreți și smeriți să se laude cu

nimic ca venind din vrednicia lor; căci dacă cei dreți se încred în sine, imediat pierd rădăcina iubirii; dacă cei păcătoși se întorc spre pocăință, pofta odată smulsă, curând dobândesc planta dragostei. De aceea, cei buni să păzească ceea ce-au primit ca dar de la Dumnezeu iar cei răi să se străduiască să regăsească ceea ce din nefericire au pierdut. Nimeni să nu întârzie clipa de a-și aduce aminte de pocăință și de dulceața iubirii până-n momentul în care se va afla pe punctul de a lăsa în urmă lumea aceasta. Să nu întârzie până la apropierea bătrâneții să caute adăpost în lecurile pocăinței; căci nu știe „ce poate naște ziua ce vine” (Prov 27, 1). Din ce parte îi trimite El mântuirea la vremea bătrâneții sale, dacă el nu poate fi sigur de vremea unei singure zile?

Și de aceea, de vrem să nu ne fie frică de moarte, trebuie să fim mereu pregătiți; astfel, când Domnul ne va fi poruncit să ieșim din veacul acesta, cu cuget liniștit și liber, iar nu cu disperare, ci cu veselie vom ajunge la vederea Veșnicului Judecător, și acolo, vom putea avea fericirea de-a auzi: „Bine, slugă bună și credincioasă; pentru c-ai fost credincios în puține, peste multe Te voi pune. Intră întru bucuria Stăpânului tău” (Mt 25, 21). Să poată Domnul, întru bunătatea Sa, să ne ducă la veselia aceasta, El Care este viu și împărățește în veci.

⁴ Această formulă liturgică lasă să se presupună faptul că liturghia era zilnică în vremea lui Cezarie, chiar și în afara scaunului episcopal din Arles, fiindcă predica de față a fost rostită în cursul unei vizite pastorale a episcopului în parohiile din dioceza sa

Despre păstrarea dragostei

(Predica 23)

1. Dacă vă învățăm atât de des, iubiții mei frați, bogăția adevăratei iubiri, motivul esențial este faptul că aceasta este porunca cea mai mare și importantă a Domnului, și că nimic nu este mai dulce decât a o avea pe ea și, cu ajutorul lui Dumnezeu, nimic nu se poate împlini mai ușor și cu mai multă bucurie. De fapt, lucrul acesta se petrece în sufletul nostru: dacă voința nu strecoară în el ceva rău, fărădelegea nu știe unde să-și afle locul său; iar dacă „rădăcina tuturor relelor, pofta” (I Tim 6, 10) lipsește, iubirea, rădăcina tuturor bunătaților, nu vă putea lipsi.

Cea dintâi și cea mai de preț binefacere a milostivirii divine este că, prin Duhul Sfânt, se revarsă iubirea în inima tuturor creștinilor în așa fel încât, dacă voiesc, o pot păstra totdeauna și pot fi fără încetare îndestulați de dulceața ei. Se obișnuiește să se tămăduiască cele potrivnice prin cele potrivnice, și nimic nu este mai ostil și mai potrivnic iubirii, care e temelia tuturor bunătaților, decât pofta, rădăcina tuturor relelor; acestea două nu pot nicidecum coexista, căci, cu adevărat, dulceața e incompatibilă amărăciunii, lumina întunericului, viața cu moartea. Din această cauză, tot omul care știe că rădăcina poftei domnește în el cere ajutorul lui Dumnezeu ca să poată scoate afară pofta și să sădească iubirea.

Cel ce face lucrul acesta cu credință va împlini bucuos și cu veselie toate poruncile lui Dumnezeu; de

fapt, oricând lumea aceasta îi pricinuieste vreo oarecare amărăciune, dulceața dragostei nu îngăduie să biruiască aceasta în el cu totul; și în acest fel, adevărata iubire îl învață dulceața tuturor bunătaților cerești, ca să-l facă pe el să sufere cu răbdare amărăciunea celor pământești.

Cea de-a doua binefacere este că sarcina iubirii e atât de ușoară, că ea obișnuiește nu să îngreueze, ci să ușureze. Într-adevăr, cel care va fi voit să o păstreze, cu ajutorul lui Hristos, cum de la El a dobândit-o, nu va putea simți, alergând, oboseala picioarelor lui, nici, lucrând, oboseala mâinilor, nu-i va putea veni greu purtând pe umerii săi poveri greoaie; fiindcă atâta vreme cât se străduiește către iubire și îndrăgește sarcinile cele ostenitoare, dulceața dragostei nu-i îngăduie să simtă durerea; căci tot ce e greu pentru cel care nu iubește este dulce și ușor pentru acela care iubește.

2. Fiecare să-și păstreze, deci, voința cu fața spre bine și să iubească pe toți oamenii ca pe sine însuși; iar ce dorește să-i facă lui ceilalți, el să facă celorlalți⁵. Să se roage pentru cei buni, ca Domnul să-i apere; pentru cei căldicei să devină mai buni, pentru cei răi să se îndrepte cu repeziciune; iar în ceea ce-i privește pe toți păcătoșii, să nu-și călăuzescă ura lui asupra lor, ci mai degrabă asupra patimilor lor, și în modul în care doctorul cel bun urăște boala, iar nu pe bolnav. Căci acela care urăște mai mult pe păcătoși sau pe vrăjmașii săi decât patimile lor, acela vrea ca ei să fie pedepsiți în vremea de acum sau să ardă apoi în focul cel veșnic. Cât de cumplită și detestabilă e o asemenea atitudine, frățiile voastre o știu preabine.

Creștinii cei buni vor ca toți vrăjmașii lor să se îndrepteze mai curând decât să se piardă și se străduiesc, socotind Bunătatea cea nespusă, să nu-i batjocorească nici ei, nici ceilalți, pentru cuvântul care este scris: „Batjocoritorii nu vor câștiga Împărăția lui Dumnezeu” (I Cor 6, 10). Să se silească să nu jure niciodată, căci este scris: „Bărbatul care jură va fi plin de fără-delegi și necazul nu se va depărta de la casa lui” (Isus Sirah 23, 12). Ori, ce zice Scriptura, anume că „necazul nu se va depărta de casa lui”, trebuie înțeles nu despre casa cea pământească, ci despre sufletul său, care este templu al lui Dumnezeu. Să ne păzim și să nu mințim niciodată, căci scris este: „Gura care minte ucide sufletul” (Înț 1, 11), și: „Tu vei pierde pe toți cei ce rostesc minciuna” (Ps 5, 7). Să ne străduim să fim drepecți pentru cuvântul acesta: „Fericiți cei ce păzesc judecata și fac dreptate în toată vremea” (Ps 105, 3). Să ne grăbim să împlinim curăția din toată inima noastră, deoarece ea ne face asemenea îngerilor. Toate sfaturile acestea, deci, pe care vi le-am dat, sunt scurte ca să poată fi reținute cu mintea, și totodată atât de dulci și mângâietoare că trebuie puse în practică, cu ajutorul lui Dumnezeu.

3. Și vedeți: în toate aceste fapte de adevărată și desăvârșită iubire, cum am spus mai înainte, nu e nimic de făcut cu mâinile sau cu picioarele; nimeni nu poate astfel pretexta o neputință sau o infirmitate. De vreme ce pofta e mai amară decât orice amărăciune, iar iubirea mai dulce decât orice dulceață, pentru ce vor oamenii să ducă jugul dur și aspru al poftei cu prețul atâtor primejdii și suferințe, și scutură de pe grumazul lor sarcina cea dulce a lui Hristos și jugul Său cel mângâietor?⁶

Acestor sfaturi pe care le-am dat frăților voastre nimeni nu le va putea pune împotriva în chip adevărat nicio scuză oarecare, ca să spună că nu le poate pune în practică. Căci nu i se spune: Postește mai mult decât poți, priveghează mai mult decât ai putere; nu i se impune să se abțină de la vin sau de la carne dacă slăbiciunea trupului său nu o rabdă. Iar dacă el nu are tăria de a fi desăvârșit, nu este silit să-și vândă toate averile și să dea săracilor; și dacă nu poate rămâne feciorelnic, nu-i obligat spre acest lucru neîngăduindu-i-se să-și ia femeie. Căci în tot ceea ce ne obosește fizic, nici un creștin nu e constrâns împotriva voinței lui; acela însă care poate săvârși toate acestea să dea mulțumire lui Dumnezeu; iar cel ce nu poate să păzească adevărata dragoste, și în ea el va avea totul: căci iubirea e îndestulătoare și fără faptele cele bune arătate mai sus; aceste fapte bune însă fără iubire nu vor putea folosi la nimic.

De aceea vă spun și vă repet din nou toate acestea, frații mei iubiți, ca voi să puteți să înțelegeți pe deplin că nimeni nu se va putea scuza că nu poate împlini poruncile lui Dumnezeu; va putea cel mult să se scuze pentru poruncile care mortifică trupul; dar cu privire la cele ce constă în tăria sufletului și mai întâi de toate în iubire, cea care cuprinde toate bunătățile, el nu va putea cu nimic pretinde că nu le poate săvârși, cu ajutorul lui Dumnezeu. Și tocmai de aceea, cel care n-a voit să apere adevărata dragoste nu are nimic întemeiat să reproșeze celorlalți, ci trebuie pe sine însuși să se învinuiască.

4. Păziți deci, iubiții mei frați, legătura cea dulce și mântuitoare a dragostei, fără de care cel bogat este sărac și cu care cel sărac este bogat⁷. Bogatul, dacă nu are iubirea, ce are? Săracul, dacă are iubirea, ce nu

are⁸? Dar fiindcă, după cuvântul Evanghelistului Ioan, „Dumnezeu este iubire” (I In 4, 8), ce poate lipsi celui sărac, dacă se învrednicește prin iubire să-L aibă pe Dumnezeu? Și, dimpotrivă, la ce-i va folosi un bun pământesc celui bogat, dacă nu se-nvrednicește să-L aibă pe Dumnezeu? Îndrăgiți deci și apărați iubirea, frații mei iubiți, fără de care nimeni nu va vedea vreodată pe Dumnezeu.

Dacă nu aveți iubirea, nu vă amăgiți pe voi înșivă, chiar dacă ați dus la bun sfârșit tot restul faptelor bune; înfricoșați-vă mai degrabă de ceea ce s-a scris: „Dacă a păzit cineva toată Legea, dar a greșit o singură poruncă, s-a făcut vinovat pentru toate” (Iacov 2, 10). Care este deci această singură poruncă, dacă nu adevărata și desăvârșita dragoste? Despre ea a mai zis Apostolul: „Toată Legea o veți împlini împlinind o singură poruncă: să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Gal 5, 14). De fapt, toate celelalte fapte fără iubire sunt atât de inutile că Apostolul strigă cu tărie: „Dacă împart toată avuția mea pentru hrana săracilor și dacă dau trupul meu ca să fie ars, dar dragoste nu am, la nimic nu-mi folosește” (I Cor 13, 3).

Și de vreme ce iubirea este aceea pe care o îndrăgesc toți oamenii, cel ce se recunoaște hărțuit de ură, chiar și pentru un singur om, să se grăbească să dea afară fierea aceasta amară ca să se învrednicească să dobândească în el dulceața iubirii; căci, fără de ea, nici posturile, nici privegherile, nici rugăciunile, nici milosteniile, nici credința sau fecioria nu vor putea ajuta pe nici un om. Îndemnându-ne la iubire, Apostolul a spus că „suntem înrădăcinați în iubire și întemeiați pe ea” (Efes 3, 17); ori, dragostea e rădăcina tuturor bunătăților; este învederat deci că așa cum un pom frumos și încântător, plin de flori și de fructe, dar fără o rădăcină

⁸ A se vedea *Supra*, Predica precedentă, paragraful 2

vie, își vede toată frumusețea lui ofilindu-se, tot așa orice creștin va fi fără roadă, fără nici un fel de fructă, dacă se laudă cu toate celelalte fapte bune, ca și cum ele s-ar găsi pe ramurile lui, și, încrezându-se în faptele acestea afară de iubire, el n-a voit să aibă însăși rădăcina iubirii.

5. Căci adevărata iubire este răbdătoare în necazuri, cumpătată în bogăție; e puternică în suferințele cele mari, se bucură de faptele bune, sigură în ispite, blândă între frații cei adevărați, răbdătoare între cei mincinoși, nevinovată în mijlocul viclesugurilor, suspinând în mijlocul fărădelegilor, ea respiră întru adevăr; e curată la Suzana cea măritată, la Ana văduva, la Maria Fecioara; smerită întru ascultare la Petru, liberă în dojană la Pavel, omenească în mărturisirea creștinilor, dumnezeiască în iertarea lui Hristos. Fiindcă adevărata iubire, frați scumpi, e sufletul tuturor Scripturilor, tăria profeției, pavăza științei, roada credinței, bogăția celor săraci, viața muritorilor⁹.

Păziți-o cu credință, îndrăgiți-o din toată inima voastră și din toată tăria sufletului vostru, alipiți-vă ei totdeauna, căci este suavă, e mai dulce decât orice dulceață. Însoțirea ei e fără amărăciune, convorbirea cu ea fără viclenie. De voiți s-o păziți cu o inimă nedivizată, ea vă va face în veacul acesta să împliniți cu bucurie poruncile lui Dumnezeu, iar în veacul ce va să fie să ajungeți la răsplătirea cea veșnică. Să binevoiască să ne-o dăruiască Cel ce împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt e viu și împărățește în vecii vecilor. Amin.

⁹ O altă asemănare izbitoare cu Predica 350, 3 a Fer. Augustin

Milostivirea divină și cea omenească

(Predica 25)

1. Acum o clipă, pe când se citea Evanghelia, am ascultat pe Domnul și Mântuitorul nostru spunând: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Mt 5, 7)¹⁰. Dulce este cuvântul *milostivire*, frații mei dragi, și dacă e atât de dulce, cu cât mai mult fapta în sine! Și chiar atunci când toții oamenii vor să o aibă, cel mai rău este că nimeni nu se ostenește să o merite; chiar atunci când toți vor să primească milostivire, puțini sunt cei care vor să facă milostenie. O omule, cu ce frunte vrei să ceri ceea ce tu nu iei seama să dăruiești? Trebuie, deci, să fie milostiv în lumea aceasta acela care voiește să dobândească cerul. Și de aceea, scumpii mei frați, de vreme ce râvnim toți mila, să facem din ea păzitoarea noastră în lumea acesta, ca ea să ne izbăvească în lumea ce va veni.

Există, într-adevăr, o milostivire în cer la care ajungem prin milostivirea de pe acest pământ. Căci în acest fel ne vorbește Scriptura: „În cer este, Doamne, mila Ta” (Ps 35, 6). Există, deci, o milostivire pe pământ și una în cer, adică o milostivire omenească și una

¹⁰ Cea mai des citată Feriçire a lui Cezarie. Predica de față, una din cele reprezentative pentru pastorală episcopului de Arles, cuprinde, de altfel, nouă din cele cincisprezece versete foarte dragi: Mt 5, 7; 6, 14; 25, 34-35; 25, 40; Lc 6, 38; 11, 41; In 2, 11; 3, 15; Isus Sirah 3, 33 toate centrate pe ideea de milă sub una din cele două forme ale ei: milostenia sau iertarea.

divină. În ce constă milostivirea omenească? Mai ales în atenția dată mizeriei celor săraci. În ce constă milostivirea divină? Neîndoielnic în a dăruii iertare păcatelor. Toate darurile pe care le face milostivirea omenească pe cale, cea dumnezeiască le răsplătește în Patrie. Căci Dumnezeu suferă în lumea aceasta frigul și foamea în fiecare sărac, așa cum El Însuși a zis: „Câtă vreme unuia dintre cei mici ați făcut, Mie Mi-ați făcut” (Mt 25, 40). Dumnezeu, deci, Care a binevoit să dăruiască din ceruri, vrea să primească pe pământ. Ce ființe suntem noi, cei care voim să primim când Dumnezeu dă și nu vrem să dăm atunci când El cere? Când unui sărac îi e foame, Hristos este în nevoie, după cum și El a zis: „Foame Mi-a fost și Mi-ați dat să mănânc” (Mt 25, 42). Nu disprețui mizeria celor săraci dacă vrei să nădăjduiești fără clintire iertarea păcatelor tale. Lui Hristos Îi e foame acum, fraților, și sete în toți cei săraci; iar ceea ce El primește pe pământ răsplătește în ceruri. Vă întreb, ce vreți sau ce căutați atunci când veniți la Biserică? Oare altceva decât milostivire?

Faceți, deci, milostenie pe pământ și veți obține milostenie în cer. Ție îți cere săracul, iar tu ceri lui Dumnezeu; el, o bucată de pâine, tu viața veșnică. Dă unui nevoiaș ceea ce vrei să te învrednicești să dobândești de la Hristos; ascultă-L spunându-ți: „Dă și ți se va da” (Lc 6, 38). Nu știu cu ce frunte vrei să primești ceea ce nu vrei să dai? Și tocmai de aceea, atunci când vii la biserică, dă după puterile tale milostenie celor săraci, oricare ar fi ei. Cel ce poate să dea bani, cel ce nu poate să dea vin. Dacă nu are nici măcar vin, să dea celui flămând pâine; dacă nu are una întregă, cel puțin o felie să dea, ca să îplinească ceea ce Domnul ne-a

îndemnat prin profetul: „Rupe pâinea ta pentru cel flămând” (Isaia 58, 7). Nu a zis: dă-o pe toată, de teamă ca nu cumva tu să fii sărac și să nu mai poți avea pentru tine.

2. Iar de suntem bine atenți, fraților, faptul că lui Hristos Îi este foame în cei săraci nouă ne este de câștig. De fapt, Dumnezeu a îngăduit să existe săraci în lumea acesta, pentru ca fiecare om să aibă un mod de a-și răscumpăra păcatele; deoarece dacă n-ar fi existat săraci, nimeni n-ar fi făcut milostenie, nimeni n-ar fi dobândit iertare. Căci Dumnezeu ar fi putut face pe toți oamenii bogați, dar a voit să ne vină în ajutor prin mizeria săracilor, ca cel sărac prin răbdare și cel bogat prin milostenie să se poată învrednici harului lui Dumnezeu. Într-adevăr, lipsa celor săraci ne este de folos. În sfârșit, dacă ai înțelepciunea de a înțelege și cântărești cu grijă în balanța inimii tale, ceea ce primești pentru cel sărac este cu mult superior a tot ce-i dai tu lui. Bagă de seamă și vezi: un bănuț de o parte, iar Împărăția de cealaltă. Ce comparație, frate? Dai un ban celui sărac și primești de la Hristos Împărăția; dai o bucată de pâine și iei de la Hristos viața cea veșnică; dai o haină, iar de la Hristos dobândești iertarea păcatelor tale.

Să nu lepădăm pe săraci, fraților, ci mai degrabă să-i dorim, iar noi să ne grăbim să mergem înaintea lor, fiindcă nevoia celor săraci e leacul bogaților, cum În-suși Domnul a zis: „Faceți mai întâi milostenie și pentru voi totul este curat” (Lc 11, 41), și iarăși: „Vindeți ce aveți și dați milostenie” (Lc 12, 33). Iar Duhul Sfânt strigă prin profetul: „Precum apa stinge focul, așa milostenia stinge păcatul” (Sir 3, 33), și iarăși: „Închiude milostenia în inima săracului și ea va putea să te

izbăvească de tot răul” (Sir 29, 15). Să facem, deci, milostenie, și cu ajutorul lui Hristos, să păstrăm legătura făgăduinței Sale, mai ales cea de care v-am adus aminte mai sus, când am zis: „Dați și vi se va da” (Lc 6, 38), și iarăși: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Mt 5, 7).

Să se străduiască fiecare, după puterile sale, să nu vină la biserică cu mâinile goale: cel ce vrea să primească, trebuie să dea ceva. Cine poate să îmbrace pe sărac cu o haină nouă, cine nu poate, măcar una veche să-i dea. Iar cel care nu se crede în stare pentru asta să dea o bucată de pâine, să primească pe călător, să-i pregătească patul, să-i spele picioarele, ca să merite să audă pe Hristos zicându-i: „Veniți, binecuvântaților, moșteniți Împărăția; căci foame Mi-a fost și Mi-ați dat să mănânc, străin am fost și M-ați primit” (Mt 25, 34-35)¹¹. Nimeni, iubiți frați, nu se va putea scuza că n-a făcut milostenie, când Hristos a făgăduit să dea răsplată în schimbul unui pahar de apă rece.

3. Și așa cum v-am făcut să băgați adesea de seamă, sunt două feluri de milostenie: una bună, cealaltă și mai bună; una ce constă în a da o bucată de pâine celor săraci, cealaltă în a ierta imediat fratelui tău greșeala lui împotriva ta; de aceea, să ne grăbim cu ajutorul Domnului să împlinim aceste două feluri de milostenie ca să putem ajunge la iertarea cea veșnică și la milostivirea lui Hristos. Deoarece El În-suși a spus așa: „Dacă iertați, și Tatăl vostru vă va ierta vouă păcatele voastre; dacă nu veți ierta, nici Tatăl vostru nu vă va ierta vouă păcatele voastre” (Mt 6, 14-15). Iar Duhul Sfânt, într-o

¹¹ După cercetătorii operei acestui Părinte, se pare că Mt 25, 34 este cel mai citat verset din toată Scriptura